

POSTANOWIENIE

11 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 11 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko A. R.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej A. R.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 23 maja 2022 r., I ACa 782/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwanego,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany A. R. powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Uzasadniając wniosek wskazał na „(...) istnienie naruszenia przez Sąd II instancji przepisów prawa materialnego”, opisanego w uzasadnieniu podstaw skargi. Zdaniem skarżącego, naruszenie to pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z wynikiem sprawy, legło u podstaw błędnego wyroku Sądu Apelacyjnego, stanowi zatem niewątpliwie podstawę kasacyjną i powinno być poddane kontroli w ramach merytorycznego rozpoznania skargi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Wynika to z odmiennej funkcji wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, która polega na przekonaniu Sądu Najwyższego, że merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione z punktu widzenia jej publicznoprawnych celów. Cele te sprawiają, że ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia ma następczy charakter i jest warunkowana uprzednim pozytywnym zweryfikowaniem powodów przemawiających za jej przyjęciem do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych). Odsyłanie do uzasadnienia podstaw kasacyjnych w celu umotywowania przyczyn kasacyjnych jest w związku z tym niedopuszczalne i zapoznaje szczególną funkcję wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uniemożliwiając Sądowi Najwyższemu ocenę istnienia przyczyn kasacyjnych (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2019 r., IV CSK 575/18 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2020 r., II CSK 499/19 i z dnia 15 października 2020 r., IV CSK 175/20).

Złożona skarga kasacyjna nie odpowiadała tym założeniom, albowiem wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania nie zawierał żadnej wyodrębnionej juretycznej argumentacji, wykazującej – w formie jednej lub kilku zwartych i umotywowanych tez – z jakich przyczyn zaskarżony wyrok jest nie tylko błędny,

lecz wadliwy w sposób elementarny i widoczny już na pierwszy rzut oka (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r., III CSK 311/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 83, z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91, z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18 i z dnia 15 września 2023 r., I CSK 4488/22), odsyłał natomiast do wywodów poświęconych podstawom kasacyjnym. Ujęcie takie, jak wskazano wyżej, uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę przyczyn kasacyjnych, których zbadanie musi poprzedzać analizę zarzutów wypełniających podstawy kasacyjne, a tym samym – już z tego względu – stoi na przeszkodzie przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ubocznie należało wskazać, że przepisy art. 898 § 1 k.c. i art. 5 k.c., operujące niedookreślonymi pojęciami i klauzulami o generalnym charakterze, takimi jak „rażąca niewdzięczność”, „społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa” i „zasady współżycia społecznego”, pozostawiają sądom *meriti* pewien zakres uznania pozwalający na uwzględnienie ogółu okoliczności konkretnej sprawy (por. w odniesieniu do „rażącej niewdzięczności” np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., I CSK 493/13). Podstawy skargi – w zestawieniu z motywami zaskarżonego wyroku – nie pozwalały na tym tle uznać, iżby wyrażone w nim stanowisko było wadliwe w sposób rażący i widoczny już *prima vista*, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Należało zatem odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

